

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 2.9.2009
COM(2009) 447 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА
ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ**

**ОТНОСНО ИЗГОТВЯНЕТО НА СЪВМЕСТНА ПРОГРАМА НА ЕС ЗА
ПРЕЗАСЕЛВАНЕ**

{COM(2009) 456 окончателен}
{SEC(2009) 1127}
{SEC(2009) 1128}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

ОТНОСНО ИЗГОТВЯНЕТО НА СЪВМЕСТНА ПРОГРАМА НА ЕС ЗА ПРЕЗАСЕЛВАНЕ

1. Предистория

1.1. Обща информация за политиката

От влизането в сила на Договора от Амстердам¹ през 1999 г. ЕС работи за създаването на **Обща Европейска система за убежище (CEAS)**, чиято основна цел е да спомогне за постепенното сближаване по въпросите на убежището в рамките на ЕС, чрез определяне на общи минимални стандарти, установяване на обща процедура за предоставяне на убежище и приемане на уеднаквен статут, както и чрез засилване на практическото сътрудничество. В контекста на разработването на CEAS, Комисията винаги е подчертавала необходимостта ЕС да се ангажира в по-голяма степен с презаселването на бежанци от трети държави, както и да превърне презаселването в неделима част от политиката на ЕС в областта на убежището като цяло.

В съответствие с **Програмата от Хага**² през септември 2005 г. Комисията прие **Съобщение за програмите за регионална защита**³ (ПРЗ), които да бъдат разработени в партньорство с избрани трети държави, така че да се подобри закрилата на бежанците в някои региони на света. В съобщението бе посочено, че презаселването следва да има централна роля при оказването на помощ на тези държави. Двете ПРЗ, които се изпълняват понастоящем, от една страна в Танзания, и от друга страна в Украйна, Беларус и Република Молдова, имат част, свързана с презаселването.

Новият **Европейски фонд за бежанците**⁴ (ЕФБ III), който започна да функционира през 2008 г., предвижда финансова помощ за презаселването на бежанци от трети държави в държавите-членки на ЕС.

Широка консултация с участието на всички заинтересовани страни по политиките за убежище, стартирана с публикуването през юни 2007 г. на **Зелена книга за бъдещата обща европейска система за убежище (CEAS)**⁵ разкри широкото схващане, че презаселването следва да бъде в центъра на външните политики на ЕС в областта на убежището и че наличието на по-голяма степен на сътрудничество в областта на презаселването между държавите-членки, ВКБООН и НПО би било много ползотворно. В **Плана за политика в областта на убежището**⁶, приет на 17 юни 2008 г., Комисията

¹ ОВ С 340, 10.11.1997 г.

² ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр.1

³ СОМ(2005) 388 окончателен.

⁴ Решение № 573/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 май 2007 година за създаване на Европейски фонд за бежанци за периода от 2008 до 2013 г. (ОВ L 144, 6.6.2007 г., стр. 1.).

⁵ Зелена книга за бъдещата обща европейска система за убежище (СОМ (2007) 301).

⁶ План за политика в областта на убежището: интегриран подход към закрилата в целия ЕС, СОМ(2008)360 окончателен.

констатира, че презаселването следва да бъде доразработено и разширено, за да стане ефективен инструмент за закрила, който да бъде използван от ЕС за посрещане на нуждите от закрила на бежанците в трети държави и за изразяване на солидарност с трети държави, предоставящи първо убежище.

В **Европейския пакт за имиграцията и предоставянето на убежище**⁷ се посочва, че сред новите инициативи, които трябва да бъдат предприети за завършване на създаването на Обща европейска система за убежище, сътрудничеството с ВКБООН следва да се засили, за да се гарантира по-добра закрила на лицата, които са извън територията на ЕС и които търсят закрила, и по-специално да „постигне напредък, на доброволна основа, по пътя към повторно заселване на територията на Европейския съюз на лицата, които са под закрилата на Службата на върховния комисар на ООН за бежанците“.

На 18 февруари 2009 г. Комисията прие предложение за създаване на **Европейска служба за подкрепа в областта на убежището**⁸ (EASO), която да осигури структурна рамка за осъществяването на дейностите по практическо сътрудничество в областта на убежището, включително на дейностите, свързани с презаселване.

1.2. Презаселване — основни характеристики

Презаселването в трета държава е **едно от трите така наречени „трайни решения“**, които се предлагат на бежанците, и е от основно значение поради това, че предлага решение на бежанци, за които не съществуват други трайни решения. По принцип презаселването се осъществява със съдействието на ВКБООН, който действа като посредник. То е насочено към онези бежанци, чиито нужди от закрила са били ясно установени, и представлява предимство за приемащата държава с това, че е **надлежна процедура**, а за бежанеца — процес, който гарантира неговата **физическа безопасност**. Презаселените бежанци не трябва да прибегват към различни форми на незаконна миграция (напр. трафик на хора). То също така предлага важното предимство за държавата, участваща в презаселването, свързано с предварителното организиране на приемането и интегрирането.

Необходимо е да се направи ясно разграничение между презаселването на бежанци от държави извън територията на ЕС в държава-членка на ЕС, което е хуманитарна мярка и израз на солидарност от страна на ЕС с трети държави, и **презаселването на бежанци в рамките на ЕС**, което се осъществява предимно с цел поделяне на тежестта сред държавите-членки на ЕС. Последният въпрос не е застъпен в настоящото съобщение. В него и в съпътстващото го предложение за изменение на решението на ЕФБ е застъпен въпросът за солидарност с трети държави при разрешаването на проблема с бежанците. Също така, Комисията разглежда спешно други въпроси за солидарност при управлението на миграцията, в отговор на призива, отправен от държавните и правителствени глави по време на Европейския съвет, проведен на 18—19 юни 2009 г. По-специално, с оглед на укрепването на солидарността в рамките на ЕС, наред с други инициативи, Комисията стартира

⁷ Достъпен на: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/bg/08/st13/st13440.bg08.pdf>

⁸ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска служба за подкрепа в областта на убежището (COM(2009) 0066 окончателен).

пилотна схема за презаселването на лицата, получили международна закрила, от Малта в други държави-членки.

1.3. Неотдавнашни развития в ЕС

В момента има десет държави-членки на ЕС, които участват ежегодно в презаселването (Швеция, Дания, Финландия, Нидерландия, Обединеното кралство, Ирландия, Португалия, Франция, Румъния и Чешката република). Някои други държави-членки са участвали в презаселването на *ad-hoc* основа и като цяло в ограничен мащаб, а именно в отделни спешни случаи, представени от ВКБООН. Неотдавна Германия се съгласи да презасели 2 500 иракски бежанци от Сирия и Йордания.

Що се отнася до **нови ангажименти за презаселването**, през 2007 и 2008 г. Португалия, Франция, Румъния и Чешката република решиха да осигуряват места за презаселване на годишна основа⁹. Също така, през 2008 г. Румъния сключи тристранно споразумение с ВКБООН и МОМ относно създаването в Румъния (Тимишоара) на Евакуационен транзитен център, който служи за презаселване по спешност и за други специфични случаи.

От 2008 г. насам **Европейският фонд за бежанците (ЕФБ III) предоставя голяма финансова помощ за презаселването**. Един от основните приоритети (приоритет 3) за програмирането на финансовите средства съгласно посоченото в стратегическите насоки, приети за целта¹⁰, предвижда подкрепа за дейности, които спомагат за по-добро поделение на отговорността между държавите-членки и трети държави. Това включва презаселването на бежанци от трета държава в държава-членка на ЕС. В рамките на националните програми за ЕФБ по приоритет 3 („поделено управление“) са допустими за финансиране широк спектър от дейности по презаселване в държавите-членки.

За изчисляването на годишните средства, отпускани на държавите-членки от ЕФБ, се взема предвид броят на бежанците, презаселени във всяка държава-членка през предходните три години. В допълнение към това се предвижда и фиксирана сума от 4 000 EUR за презаселено лице (член 13, параграфи 3 и 4 от решението на ЕФБ) за четири специфични категории лица. За целта държавите-членки трябва да представят на Комисията предварително, всяка година, „ангажимент за презаселване“. Четирите специфични категории са следните:

- (1) лица от страна или регион, определен за прилагане на регионална програма за закрила;
- (2) непридружени непълнолетни лица;
- (3) непълнолетни и жени, изложени на риск, по-специално от психологическо, физическо или сексуално насилие или експлоатация;
- (4) лица със сериозни медицински нужди, които могат да бъдат решени само чрез презаселване.

⁹ Португалия реши да презаселва 30 бежанци годишно, Франция приблизително 350—450 бежанци годишно, Румъния 40 бежанци годишно и Чешката република 30 бежанци годишно.

¹⁰ Решение на Комисията от 29 ноември 2007 година за прилагане на Решение № 573/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с приемането на стратегическите насоки за периода 2013—2013 година (ОВ L 326, 12.12.2007 г., стр. 29–31).

Транснационалните действия или действията, които представляват интерес за Общността като цяло, що се отнася до политиката за убежище, включително онези, които се отнасят до презаселването, също са допустими за финансиране в рамките на дейностите на Общността (пряко управлявани от Комисията) към ЕФБ.

През последните години в ЕС бяха осъществени няколко **проекта, свързани с презаселването**, включително проекти за „туининг“. Тези проекти обхващаха широк спектър от дейности, като процеса на подбор и приемането и интегрирането на презаселените бежанци¹¹. В проектите взеха участие много и различни участници, както правителствени, така и неправителствени (международни и местни НПО, ВКБООН, МОМ), както от държавите, които осъществяват презаселване, така и от държавите, които не осъществяват презаселване. През 2008 и 2009 г. бяха проведени редица съвместни посещения в Тайланд, Кения, Сирия и Йордания на операции по презаселване, на министерско равнище или на равнището на ЕС.

През юли и ноември 2008 г. **Съветът по правосъдие и вътрешни работи прие заключения, свързани с презаселването на бежанци от Ирак**, с които бе определена целта в ЕС да се презаселят приблизително 10 000 иракски бежанци, приети в Сирия и Йордания¹². Тези заключения са значими не само по отношение на закрилата, предоставяна на специфични категории презаселени бежанци, но и защото в тях се подчертава факта, че презаселването спомага за запазване на положението на закрила в Сирия и Йордания. Вследствие на заключенията на Съвета четири държави-членки, които до скоро не участваха в презаселването, се ангажираха да презаселят бежанци от Ирак (Германия, Италия, Белгия, Люксембург).

2. СЛАБОСТИ НА НАСТОЯЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ И ПРОИЗТИЧАЩИ ЦЕЛИ

2.1. Отговорът на ЕС на глобалните нужди от презаселване

Необходимо е да се припомни, че голямата част от бежанците по света са извън ЕС, предимно в държавите от Азия и Африка.

Глобалните нужди от презаселване са много по-големи от местата за презаселване, които са налице в световен мащаб. ВКБООН оценява глобалните нужди от презаселване на около 747 000 души, включително групи, при които презаселването е предвидено за период от няколко години. Въз основа на приоритизирането ВКБООН счита, че от този брой само за 2010 г. 203 000 души ще се нуждаят от презаселване¹³. Според ВКБООН през 2008 г. в световен мащаб са били презаселени 65 596 бежанци. От тях 4 378 бежанци или 6,7 % са заминали към една от държавите-членки на ЕС¹⁴. Броят на презаселените в ЕС бежанци рязко се отличава от броя на бежанците, приети от много други държави в индустриализирания свят¹⁵. В същото време спрямо други части на развития свят ЕС приема пропорционално по-голям брой „спонтанно“ търсещи убежище. Освен това, по-голямата част от държавите-членки на ЕС нямат никаква програма за презаселване и би трябвало да се ангажират с дейности за

¹¹ Повечето от тези проекти бяха финансирани съвместно от Комисията чрез програмата ARGO и от ЕФБ.

¹² Документи на Съвета 11653/08 (Преса 205) и 16325/1/08 REV 1 (Преса 344)

¹³ Глобалните нужди от презаселване за 2010 г., предвидени от ВКБООН.

¹⁴ Вж. приложение 4 към Оценката на въздействието за Съвместната програма на ЕС за презаселване, стр.5.

¹⁵ Например, броят на бежанците, презаселени всяка година в Канада — около 10 000 — е повече от два пъти от общия брой бежанци, презаселени годишно в ЕС.

изграждане на капацитет, за да са в позиция да се ангажират редовно с процеса на презаселване. **Основната цел на съвместното действие на ЕС в областта на презаселването следва да бъде включване на повече държави-членки в дейностите по презаселване и осигуряване на регламентиран и сигурен достъп до закрила на презаселените лица. В същото време то следва да служи за демонстриране на по-голяма солидарност с трети държави при приемането на бежанци.** В резултат на това ЕС ще поеме по-голяма отговорност за удовлетворяването на световните нужди от презаселване. Също така, по този начин търсенето на възможности за достъп до ЕС чрез незаконна миграция може да стане по-непривлекателно за някои групи бежанци.

Общопризнато е, че презаселването служи не само за хуманитарни цели по отношение на лицата, които се презаселват, и непряко за онези бежанци, които остават в първата страна на убежище, но че служи и за облекчаване на тежестта, свързана с приемането на голям брой бежанци, за съответната трета държава. Следователно презаселването може да играе важна роля като компонент на външните политики на ЕС като цяло. Въздействието на презаселването в стратегически план би било по-голямо ако приоритетите по отношение на географския произход или националностите и специфичните категории лица, които трябва да бъдат презаселени, се определяха на равнището на ЕС. Понастоящем държавите-членки, които осъществяват презаселване, определят в голяма степен приоритетите на национално равнище без значително сътрудничество на равнището на ЕС както по отношение на самото презаселване, така и по отношение на други, свързани с него инструменти на външната политика. Освен това, настоящата относително ниска степен на участие на ЕС в презаселването на бежанци се отразява отрицателно на амбицията на ЕС да играе важна роля в сферата на глобалните хуманитарни въпроси, а оттам и на влиянието на ЕС на международните форуми. **Следователно е необходимо повишаване на участието на ЕС в дейностите по презаселване с оглед на повишаване на ефективността и надеждността на Съюза в международните дела като цяло. Отражението на презаселването би се увеличило чрез по-добро стратегическо използване на презаселването на равнището на ЕС и чрез по-ефективно интегриране на презаселването във външните политики на ЕС като цяло.**

2.2. Липса на структурирано сътрудничество в рамките на ЕС

Понастоящем няма структурен обмен на информация между държавите от ЕС по въпросите на презаселването и няма структурно съгласуване на дейностите по презаселване на равнището на ЕС. Планирането на дейностите по презаселване се осъществява в голяма степен между държавите, участващи в презаселването, и ВКБООН. Обменът на информация между ВКБООН и държавите, участващи в презаселването, се осъществява чрез форуми, провеждащи се в Женева¹⁶, които включват всички държави по света, участващи в презаселването, и обхващат глобални въпроси на презаселването. Те не включват онези държави-членки на ЕС, които понастоящем не осъществяват презаселване. По тази причина от 2007 г. насам Комисията свиква *ad-hoc* заседания на експертите по презаселване. **Структурите и процедурите за съгласуване на политиката на ЕС за презаселване следва да бъдат адаптирани, за да се създаде възможност за по-тесно сътрудничество между държавите-членки и по-ефективно съгласуване на дейностите по презаселване на равнището на ЕС.**

¹⁶ Годишната тристранна конференция по въпросите на презаселването (ATCR) и Работната група по въпросите на презаселването.

Презаселването изисква голяма логистична подготовка, като мисии с цел подбор и ориентация, медицинско осигуряване и осигуряване на сигурността, договорености за пътуване и издаване на визи, програми за приемане и интегриране. Някои от тези дейности биха могли да бъдат осъществени съвместно или в тясно сътрудничество между държавите-членки. Настоящата липса на съвместни дейности и практическо сътрудничество между държавите-членки повишава финансовите разходи за презаселването за настоящите „държави, осъществяващи презаселване“ и представлява пречка за други държави, които иначе биха обмислили ангажирането си с презаселване, и по-специално онези, които може да предвиждат въвеждането на малки квоти за презаселване. Вероятно организирането на различни логистични дейности, необходими за осъществяване на презаселването, ще бъде възприето като непрактично и изключително скъпо за държавите-членки, които нямат опит и изграден капацитет в областта на презаселването. **Следователно икономическите разходи, свързани с презаселването в ЕС, следва да бъдат понижени чрез по-тясно сътрудничество между държавите-членки.**

2.3. Необходимост от по-добра насоченост на приоритетите в областта на презаселването и по-добра насоченост на финансовата помощ

Финансовата помощ, предоставена от ЕФБ III за презаселването, има категорично положително въздействие върху презаселването. При все това, допълнителната помощ, която се предоставя на държавите-членки за бежанец, който е презаселен в съответствие с член 13, параграф 3 от решението за създаване на ЕФБ III, се прилага единствено по отношение на четири специфични категории лица. Докато тези категории лица безспорно заслужават закрила и презаселване, може да има други категории лица, които поне също толкова се нуждаят от презаселване. Тъй като понастоящем нуждите от презаселване на тези категории бежанци не се обсъждат редовно на равнището на ЕС, те не са предмет на актуална оценка, която би позволила по-добро определяне на нуждите от закрила, които ЕС счита за приоритетни. Следователно днес рамката на ЕФБ е твърде строга и недостатъчно приспособима, за да отговори на нововъзникващите нужди, и по-специално по отношение на географските приоритети. В същото време държавите-членки определят приоритетите в областта на презаселването на национално равнище, без предварителна консултация и координация на равнището на ЕС. **Поради това е необходимо въвеждането на механизъм, който да гарантира, че усилията на ЕС за презаселване са по-добре насочени на текуща и динамична основа към онези лица, които имат най-голяма нужда от презаселване. Това може да бъде постигнато чрез гарантиране на редовно общо определяне на най-важните приоритети в областта на презаселването и чрез осигуряване на финансов стимул за държавите-членки да презаселват в съответствие с тези приоритети.**

3. СЪВМЕСТНАТА ПРОГРАМА НА ЕС ЗА ПРЕЗАСЕЛВАНЕ

Предвид описаните слабости, трябва да бъде приета **съвместна програма на ЕС за презаселване** (1) за повишаване на хуманитарното въздействие на ЕС чрез гарантиране на това, че той предоставя по-голяма и по-целенасочена подкрепа за международна закрила на бежанците чрез презаселване, (2) за подобряване на стратегическото използване на презаселването чрез гарантиране на това, че то е правилно интегрирано във външната и хуманитарната политика на Съюза като цяло, и (3) за по-добра организация на дейностите на ЕС за презаселване, за да се гарантира, че ползите се осигуряват по най-ефективния спрямо разходите начин.

За целта Комисията предлага изменение на решението на ЕФБ III, за да се осигурят допълнителни стимули за държавите-членки да се ангажират с презаселването и да се гарантира, че одобрените на равнище ЕС приоритети за презаселването са ефективно подкрепени с подходяща финансова помощ.

3.1. Водещи принципи за съвместната програма на ЕС за презаселване

Като се имат предвид общите цели на съвместната програма на ЕС за презаселването и като се вземат предвид мненията на участниците, програмата се основава на следните водещи принципи:

- **Участието на държавите-членки в презаселването трябва да продължи да бъде на доброволни начала.** Понастоящем са налице значителни разлики между държавите-членки по отношение на набелязания брой и специфичните случаи на лица, които те желаят да презаселят, по отношение на правните критерии, които използват за вземане на решения относно лицата за презаселване, и по отношение на партньорите чрез които осъществяват презаселването.
- **Приложното поле на дейността по презаселване в рамките на ЕС трябва да се разшири** чрез запознаването на възможно най-голям брой държави-членки със същността на презаселването и чрез повишаване на техния опит и капацитет, необходими за осъществяване на презаселването.
- Установеният механизъм трябва да позволи **приспособимост** към променящите се обстоятелства. С цел стратегическо използване на презаселването трябва да съществува възможност за ежегоден преглед и преопределяне на приоритетите за презаселването. Приспособимостта е необходима и за да се отговори на променящите се нужди от практическо сътрудничество между държавите-членки в областта на презаселването.
- **Също така, трябва да участват и други действащи лица, които имат важна роля в презаселването, и които са различни от правителствата на държавите-членки.** Най-важното действащо лице в това отношение е ВКБООН, поради неговия международен мандат и централната роля, която има спрямо презаселването в световен мащаб. Също така, от значение е и Международната организация за миграция (ИОМ), предвид нейната роля относно логистичните и практическите аспекти на дейността по презаселване в световен мащаб. Международните и местните НПО със специфично ноу-хау и опит в областта на презаселването, както и местните органи, също трябва да участват, и по-специално в рамките на приемането и интегрирането на презаселените бежанци.
- Разработването на общ подход на ЕС към презаселването на бежанци от трети държави трябва да става **постепенно**, като с придобиването на опит приложното поле на програмата би могло да бъде доразработено.

3.2. Съвместната програма на ЕС за презаселване

Програмата ще се състои основно от механизъм, който позволява определяне на общи годишни приоритети за презаселване и по-ефективно използване на финансовата помощ, осигурена чрез „поемането на ангажимент“ към ЕФБ. Този механизъм ще бъде допълнен от подобро практическо сътрудничество, повишена ефективност на външните политики в областта на убежището и редовна оценка на Съвместната програма за презаселване.

3.2.1. Годишно определяне на общи приоритети въз основа на консултативен процес и по-добро използване на дейността, свързана с поемане на ангажимент към ЕФБ

Експертна група по презаселването

Настоящата *ad hoc* Експертна група по презаселването ще бъде трансформирана в орган, който провежда редовни заседания. В тях ще вземат участие всички държави-членки, включително тези, които осъществяват и които не осъществяват презаселване, както и други заинтересовани страни (напр. ВКБООН, МОМ, Европейският съвет за бежанците и изгнаниците, НПО, които са активни в презаселването, всеки въз основа на своя специфичен опит и в рамките на ограниченията, произтичащи от мандата). Експертната група по презаселването ще подготви определянето на общи годишни приоритети на ЕС, които впоследствие ще послужат за основа на проекторешение на Комисията. Тези приоритети ще се основават на индикативна прогноза на нуждите от презаселване, които ще бъдат представяни от ВКБООН през пролетта на всяка година. Също така, групата ще обменя информация между държавите-членки относно количествените стойности на целите, определени от държавите-членки, и ще обсъжда специфичните нужди от презаселване, като дейности, насочени към насърчаване на държавите-членки, които все още не са ангажирани с презаселване. Също така, заедно с Европейската служба за подкрепа в областта на убежището Групата ще е в състояние да определя настоящите нужди от практическо сътрудничество в областта на презаселването.

Общи приоритети с финансовата помощ на Европейския фонд за бежанците

Ще бъде приет механизъм, чрез който с решение на Комисията ежегодно ще се определят общи приоритети за презаселването за целия ЕС. Приоритетите могат да се прилагат както към географски региони, така и към националности, а така също и към специфични категории бежанци, които подлежат на презаселване, включително за неотложни случаи. ЕС може, например, да определи приоритети относно презаселването на иракски бежанци от Сирия и Йордан, на сомалийски бежанци от Кения, или на судански бежанци от Чад. При определянето на тези приоритети ще се гарантира съгласуваност с външните политики на ЕС като цяло. Тази рамка ще позволи да се определят на годишна основа нововъзникващите нужди или нуждите от приоритетно презаселване. По-специално, за уязвимите групи, като деца или непридружавани непълнолетни, тя би позволила по-задълбочен анализ на най-важните нужди и приоритети.

По тази причина се предлага изменение на решението на ЕФБ III, така че държавите-членки, които осъществяват презаселването съгласно общите годишни приоритети на ЕС, да получават финансова помощ съгласно член 13 от решението на ЕФБ III. Понастоящем в този член се предвижда, че държавите-членки ще получават допълнителна финансова помощ ако поемат ангажимент да презаселят бежанци, които попадат в четири отделни категории съгласно посоченото в точка 1.3. Тази разпоредба ще бъде изменена, за да стане съществуващият механизъм по-динамичен и по-приспособим. При все това, необходимо е да се подчертае, че държавите-членки ще продължат да се ползват със свобода относно презаселването на други категории бежанци. **Предложението за изменение на решението на ЕФБ III е представено от Комисията заедно с настоящото съобщение.**

Въз основа на предварителната работа на Експертната група по презаселването, всяка година ще бъдат определяни общи приоритети, за да се постави началото на поемането на ангажименти, на базата на които държавите-членки ще получават допълнителна

финансова помощ. Всяка година Комисията ще взема решение относно годишните приоритети за презаселване въз основа на консултации в рамките на управителния комитет за Общата програма „Солидарност и управление на миграционните потоци“, включително ЕФБ III. Това решение на Комисията ще бъде една от мерките за изпълнение на решението за създаване на ЕФБ III, прието от Съвета и Европейския парламент въз основа на член 63, параграф 2, буква б) от Договора за създаване на Европейската общност. Моментът на вземане на това годишно решение ще трябва да бъде избран така, че да позволи на държавите-членки да представят ангажиментите си относно презаселването, за да се квалифицират за финансовите средства, отпускани в рамките на ЕФБ.

3.2.2. Засилено практическо сътрудничество

Европейската служба за подкрепа в областта на убежището

Очаква се, че Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) ще започне да функционира през 2010 г. Тя ще осигури **структурна рамка за осъществяване на дейностите за практическо сътрудничество, включително на дейностите по отношение на презаселването**. В предложения регламент за създаване на Службата се посочва, че „със съгласието на Комисията, Службата координира обмена на информация и всички други предприети действия, свързани с въпроси относно прилагането на инструментите и механизмите на външното измерение на Общата европейска система за убежище. Службата координира обмена на информация и другите предприети действия, свързани с презаселването на бежанците в Европейския съюз.“

Очаква се, че развитието на практическото сътрудничество в областта на презаселването ще осигури значителна синергия. Очаква се, че определянето на общи годишни приоритети ще позволи по-добра насоченост на това сътрудничество. Някои конкретни дейности могат да бъдат осъществявани съвместно от държавите-членки, като посещения на място с цел подбор и установяване на състоянието, програми за ориентация преди отпътуване, медицинско осигуряване, договорености за пътуване или издаване на визи. Други форми на сътрудничество могат да включват обмен на информация относно характеристиките на специфични случаи на презаселване и съвместно обучение. Сътрудничеството относно приемането и интегрирането вероятно ще бъде преди всичко под формата на обмен на информация и определяне на най-добри практики с оглед на подобряване на качеството на системите за приемане и интегриране, които се различават значително между държавите-членки. Могат да се извлекат поуки от натрупания опит посредством голям брой дейности, в които са взели участие различни заинтересовани страни.

EASO може да се ангажира и с техническо сътрудничество с трети държави по отношение на презаселването, както с държавите извън ЕС, които участват в презаселването, така и с държавите, които предоставят първо убежище. По същия начин такова сътрудничество би могло да се установи с международни организации, и по-специално с ВКБООН и МОМ. С цел гарантиране на това, че EASO може да започне бързо изпълнението на дейностите си е необходимо възможно най-бързо определяне на приоритетите за първите години на нейната работна програма. Комисията ще си сътрудничи с различни заинтересовани страни за възможно най-бързо определяне на тези приоритети. Преди края на настоящото шведско председателство (2009 г.) може да се определи първият набор от приоритети.

Пилотни проекти и най-добри практики в областта на презаселването

През последните години бяха осъществени редица проекти за практическо сътрудничество в областта на презаселването. До голяма степен това може да се отдаде на активната роля, която играе гражданското общество, особено няколко НПО. Очаква се, че през следващите години ще продължи да съществува необходимост от подобни дейности. По тази причина Комисията ще продължи да подкрепя тези дейности, и по-специално чрез дейностите на Общността към ЕФБ.

Неотдавнашно развитие е създаването на Евакуационен транзитен център (ЕТС) в Румъния с цел презаселване. Наскоро няколко държави-членки проявиха интерес към използването на Евакуационния транзитен център като център, от който могат да се презаселват специфични категории спешно нуждаещи се от презаселване бежанци. Използването на ЕТС може да улесни и направи икономически по-целесъобразно осъществяването на презаселването и може да служи като ръководно начало за други подобни инициативи в това отношение.

3.2.3. По-голяма ефективност на външните политики на ЕС в областта на убежището

Сътрудничество със Службата на върховния комисар за бежанците на ООН

За да бъде успешна програмата на ЕС — както по отношение на определянето на общи приоритети, така и по отношение на дейностите за практическо сътрудничество — ще бъде **важно да се работи в тясно сътрудничество с ВКБООН**. Следователно ще е необходимо интензифициране на консултациите по въпросите на презаселването между държавите-членки, Комисията и ВКБООН, включително в рамките на Работната група по презаселването, която работи в Женева, и в рамките на Годишните тристранни консултации по презаселването. EASO също ще трябва да вземе дейно участие. Новата програма на ЕС може да се нуждае от известни адаптации на настоящото администриране на презаселването от ВКБООН, но не трябва да го усложнява излишно. Въвеждането на тази нова програма следва да се възприема като възможност да се даде нов тласък на презаселването в световен мащаб.

По-добро съгласуване с външните политики на ЕС

Съществува необходимост от структурно осигуряване на интегриран подход към презаселването, други компоненти на външните политики на ЕС в областта на убежището и външните политики на ЕС като цяло. По-специално е необходимо да се гарантира съгласуване с Глобалния подход на ЕС към миграцията¹⁷. В рамките на съвместната програма определянето на приоритетите в областта на презаселването ще се извършва въз основа на текущите нужди, редовно посочвани от ВКБООН, както и въз основа на други хуманитарни и политически съображения, посочвани от държавите-членки и Комисията, като се взема предвид специфичното положение на съответните трети държави, както и отношенията на ЕС с тези държави като цяло. Неотдавнашните дискусии и заключенията, приети от Съвета на министрите „Правосъдие и вътрешни работи“ относно презаселването на иракски бежанци от Сирия и Йордания, подчертаха факта, че презаселването може да бъде важен

¹⁷ Съобщения на Комисията относно Глобалния подход на ЕС към миграцията, COM (2005) 621, COM (2006) 735, COM (2007) 247, COM (2008) 611.

компонент на външните политики на ЕС. В допълнение към позоваването на належащите нужди от презаселване на определен брой от тези бежанци, Съветът изрично отбелязва „факта, че по-големи усилия към презаселване в държавите от Европейския съюз биха изпратили положителен сигнал за солидарност на всички иракчани, както и за сътрудничество със Сирия и Йордания за запазването на тяхната зона за закрила.“¹⁸ Все пак, прякото участие на Съвета по правосъдие и вътрешни работи в презаселването на иракски бежанци от Сирия и Йордания е изключение, което показва нуждата от структуриран механизъм за вземане на решение и съответна инфраструктура, която да може да бъде разгърната в отговор на развитията. Външните политики на ЕС могат да бъдат също така средство за създаване на рамка за подготовка и разгръщане на програмите за презаселване.

Презаселването трябва да бъде застъпено по-ефективно и изпълнението му трябва да бъде внимателно наблюдавано в Програмите за регионална закрила (ПРЗ), които ще бъдат разработени в бъдеще. От 2007 г. насам в Танзания и в три бивши държави от ОНД (Украйна, Беларус и Република Молдова) се осъществяват пилотни Програми за регионална закрила. Опитът обаче показва, че презаселването е продължило да бъде относително слабо развит компонент на тези пилотни ПРЗ и че сред страните бенефициери, само ограничен брой бежанци са били презаселени в държави-членки на ЕС. Бъдещите ПРЗ могат да включват региони на Северна Африка и Близкия изток. Аспектът на презаселване ще бъде разгледан и като част от оценката на ПРЗ, които ще бъдат изпълнени от Комисията с участието на други заинтересовани страни преди края на 2009 г.

3.3. Докладване и оценка

Комисията, с подкрепата на EASO, ще представя годишен доклад на Съвета и на Европейския парламент относно положените в рамките на ЕС усилия по отношение на презаселването, както и относно резултатите от ангажимента за презаселване, за да се даде възможност на институциите да проследяват напредъка на дейностите на ЕС в областта на презаселването и да се обсъждат заключенията за по-нататъшни развития. През 2012 г. ще бъде организирана конференция с всички заинтересовани страни с цел да се направи средносрочна оценка на постигнатия напредък в областта на презаселването чрез съвместната програма на ЕС за презаселване. Оценката трябва да бъде по отношение на ефективността на финансовата помощ, предоставена съгласно член 13 от решението на ЕФБ III, и би могла също така да разгледа възможността за въвеждане на модулиране на еднократната сума в зависимост от уязвимостта или нуждите на специфични категории презаселени лица.

Съвместната програма на ЕС за презаселване ще бъде оценена през 2014 г. с оглед на определяне на необходимите подобрения и по-нататъшно разработване на програмата за презаселване. В съответствие с предложеното от Комисията в съобщението ѝ от 10 юни 2009 г., тази по-амбициозна цел трябва да бъде включена в програмата от Стокхолм, която предстои да бъде приета до края на 2009 г., и в която ще бъдат определени целите на ЕС за следващите пет години в областта на правосъдието, свободата и сигурността¹⁹.

¹⁸ Документ на Съвета 16325/1/08 REV 1 (Преса 344)

¹⁹ COM(2009) 262 окончателен

4. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ЕБФ III

Комисията предлага да се измени решението за ЕБФ III в съответствие с посоченото в законодателното предложение, съпътстващо настоящото съобщение.